

Till dig som är ny i Basel!

Ni som läser detta kanske inte ännu har kommit till Basel eller har inte bott här speciellt länge ännu. Tack vare internet finns det mycket information tillgängligt för alla, men Svenska Klubben vill gärna tillägga lite grann:

Om man jämför större städer i Schweiz kanske man kan säga följande:

Zürich: Störst, mest uteliv och internationell anda, gäller även för olika företag. Trevligt för singlar och yngre par, dyrt att leva där, skidorter ca. en timme bort. Mest bilköer i Schweiz efter Genève.

Basel: Bara hälften så stort som Zürich, mycket speciellt läge vid gränsen till Frankrike och Tyskland. Domineras av life-science-industrin. Är känd internationellt för konst och kultur. Mycket lugnare att bo i än Zürich. Tyvärr ingen sjö och ganska långt till Alperna, men närheten till Schwarzwald ersätter detta delvist.

Bern: Schweiz huvudstad. Kan uppfattas som lite tråkig tack vare alla myndigheter. Bernarna har ryktet att vara mest "gemytliga" i Schweiz. Utpräglad schweizertyska pratas där, nära Alperna.

Genève: Inte riktigt Schweiz längre, alla internationella institutioner och en del mycket rika invånare från t.ex arabiska världen ger en speciell atmosfär. Inträngt vid gränsen till Frankrike, svårt att hitta boende, dyrt. Fint läge vid sjön och nära franska alperna.

Luzern: Spektakulär kuliss med sjön och alperna, mycket känd bland turister och många utflyktsmål i närmaste omgivningen. Ingen större industri för övrigt och inget universitet. Konservativ, katolsk befolkning.

Lausanne: Trevlig, halvstor stad med härlig utsikt mot sjön. Byggt upp mot sluttningen vilket kan vara jobbigt till fots ibland. Nära till Montreux och andra kända ställen som Verbier.

Sankt Gallen: Mindre stad som ligger lite bortgömd i nordöstra hörnet vid gränsen till Tyskland/Österrike. Mest känd för sin topprankade businesshögskola HSG.

Lugano: Italienskt flair söder om Alperna, mildt klimat ofta även under vintern, många turister.

Det flesta städer i tyska Schweiz har en historia från medeltiden med varsin "gamla stan" som har bevarats tack vare att man slapp andra världskriget. Tyvärr kan det även med högtryck ligga höga och trista dimmoln över dessa områden (sällan i Basel och i franska Schweiz) under hösten och vintern i flera dagar i streck som man bara kan komma ifrån genom att komma till Alperna och över ca. 1000m .

För att kort prata om spåken i landet: italienska och det gamla rätoromanska är inte viktiga, det finns en utpräglad gräns mellan tyska och franska som går vid Fribourg söder om Bern. Det kan i bland nästan uppfattas som två olika länder med rivaliteter och olika politiska uppfattningar. Tyvärr är ambitionen för många inte speciellt stor att lära sig det andra språket vilket gör det komplicerat. I den mycket större tyska delen pratas schweizertyska i olika varianter. Den kan vara svår att förstå även om man själv pratar bra tyska. Oftast byter schweizarna till tyska när de märker att man inte pratar schweizertyska. Även om det skiljer sig mellan stadsbor och landsortbefolkningen. Att prata engelska är inte lika självklart som i Sverige. Största invandrar-gruppen till Schweiz har varit tyskarna under de sista åren. På www.bfs.admin.ch finns det mycket statistik om landet, även på engelska.

För att nu återgå till Basel: Staden är uppdelad i två stadsdelar genom floden Rhen, Gross- och Kleinbasel. Detta har alltid varit så och i nutiden har det tyvärr också blivit en social uppdelning. Dvs. att många invandrare från länder utanför centrala Europa bor i Kleinbasel

och präglar butiker och restauranger så att Baselborna känner sig lite främmande i de kvarter som ligger några gator bakom floden.

Följande länkar är informativa när man är ny. Allt kan man dock inte få annat än på tyska.

www.welcome-to-basel.bs.ch www.auslaenderberatung-basel.ch/svenska.

www.bwo.admin.ch/dokumentation/

www.auslaenderberatung-basel.ch/swiss

Basel-Stadt och Baselland är två egenständiga kantoner. Detta kan kännas underligt eftersom det är ett sammanhängande område, men det finns inget intresse bland majoriteten av politikerna att sammanslå kantonerna. I Schweiz har var och en av de 26 kantonerna stor självbestämmande med egen förvaltning och t.ex. egna skattesystem. Därför kan det vara vettigt att kolla var man ska skriva sig. Det är över lag lägre skatt i Baselland, men kommunerna skiljer sig åt. Vill man bo i villa i det gröna är det inom Basel-Stadt Riehen och Bettingen (med lite lägre skatter än inne i stan) och halva Bruderholz som gäller, inne i stan är det lägen där man ser ner på floden eller kvarteren Gellert och Paulus som är speciellt fina. Wettstein (Kleinbasel) och Schützenmatt är också helt ok.

Annars blir det Baselland där kommunerna Binningen, Bottmingen och Arlesheim sägs vara extra trevliga, det blir så klart billigare desto längre bort från stan man kommer. Att bosätta sig över gränsen fungerar för svenskar utan problem, mycket billigare men denna vinst kan lätt ätas upp genom ländernas skattesystem. På www.homegate.ch ligger mest annonser och det är vanligt att hyra lägenhet i hela landet. Kommunaltrafiken fungerar exceptionellt bra i Schweiz. www.sbb.ch, www.bvb.ch.

Internationella skolan ligger utanför stan i Reinach, www.isbasel.ch. I Basel finns även privatskolan Freies Gymnasium (www.fg-basel.ch) och SIS Swiss International School (www.swissinternationalschool.ch/Schulstandorte/Basel) som erbjuder engelsk undervisning.

Efter att Swiss och Ryanair har lagt ner sina flygningar från Basel har Easyjet tagit över och erbjuder en mängd destinationer härifrån. Man får ta bussen från Basel SBB för att komma ut, om man vill (långtids)parkera bilen är det billigare att ställa den på franska sidan, kolla www.euroairport.com.

Oavsett var man bor deklarerar man sina inkomster själv till kantonala skattemyndigheterna en gång per år och får sedan en faktura. Detta gäller ofta inte för utlänningar som jobbar här, de får skatten avdragen på lönen direkt under de första åren (Quellensteuer).

Sjukförsäkring väljer du och betalar själv. Finns ca. 20 st. att välja mellan med liknande prestanda men olika premier. www.comparis.ch ger en jämförelse, kolla även vilka försäkringar som erbjuder engelskt callcenter. Kostnad ligger mellan 200 – 300 CHF per månad. Sedan kan man lägga till halv- eller helprivatförsäkring som ger fritt läkarval och dubbel- eller enkelrum på sjukhuset. Detta kan dubbla månadskostnaden. Ett rörigt och omdiskuterat system, Schweiz har världens tätaste läkarnät som driver upp kostnaderna från år till år.

Vad kan man annars tänka på? T.ex. följande:

- Om man inte har garage i och bor i Basel-Stadt kan man få ett parkeringskort för blå zon i sitt kvarteret för CHF 120 per år. Eller man kan nu även köpa en P-biljett för andra kvarter på nätet eller på tram-biljettautomaterna (CHF 6/12 för en halv/dagsbiljett). Vanlig P-böter kostar CHF 40.-.
- Om man ska ha regelbunden städhjälp eller liknande rekommenderas att anmäla personen till <http://www.ak-bs.ch/> för socialbidrag och försäkring.

- Sophämtning brukar vara två gånger i veckan. De blåa säckarna måste köpas på Coop etc (ca CHF 2.- / stk) och får först ställas ut sent på kvällen eller på morgonen före hämtning, annars kan det bli böter. I Baselland är det ofta etiketter som klistras på sopsäckarna. Burkar och flaskor kan slängas i container som är fördelade över stan eller i kommunerna. Grovsopor kan ställas ut några gånger per år eller man kör det direkt till www.lottner.ch vid flygplatsen och betalar efter vikt. Mera info för Basel-Stadt under http://www.mybasel.ch/aktuell_abfallkalender.cfm
- Bilprovningen (Motorfahrzeugkontrolle) i Basel-Stadt/Land har www.mfk.bs.ch resp. www.mfk.bl.ch (Liestal), gemensam anläggning för bilbesiktning ligger i Münchenstein. I Schweiz behåller man sina skyltar hela livet så länge man är kvar i samma kanton. Man kan även ha EN skylt för två bilar (Wechselnummer) och betalar då bara skatt och försäkring för den dyrare bilen. Speciella ramar underlättar byte av skylten mellan bilarna.
- Böter: Ganska billigt med p-böter (CHF 40) men dyrt vid fortkörning, med över 30 km/h för fort ryker körkortet och böter kan gå efter lönen. Många kameror vid rödljus och även på motorväg. I Arisdorftunneln utanför Basel mot Bern mäts alla bilars genomsnittshastighet och de som har kört för fort plåtas.
- Det finns två dominerande utställningar i Basel varje, både är världsledande, BASELWORLD (klockor och smycken) i mars och ART (konst) i juni, då finns det inte ett hotellrum i hela Baselområdet och det är svårt att få plats på bättre restauranger. Å andra sidan är det roligt i stan med folk från hela världen.
- Andra events i stan är:
 - www.orangecinema.ch/de/basel (utomhusbio på Münsterplatz på sommaren i ca. 3 veckor)
 - www.baseltattoo.ch/ (världens näst största militära musikuppvisning i juli, svårt att få biljetter)
 - www.imfluss.ch (gratiskonserter som spelas på en flotte i Rhen i ca. 3 veckor på sommaren)
- Karnevalen (Fasnacht) varar i tre dagar inne i Basel (måndag till onsdag). Läggs varenda år vid olika datum runt februari/mars och har en enormt lång tradition. Helt annorlunda än i Tyskland, lite mera som Venedig, speciellt roligt för barn på dagarna. Många företag i Basel-Stadt och Baselland ger sina anställda en dag ledigt under Fasnacht.
- En bok som beskriver olika restauranger med ny upplaga varje år heter "Basel geht aus" och finns i bokhandeln. Info under www.gourmedia.ch

Hoppas att denna information hjälper till för att finna sig snabbare till rätta i Baselregionen. Tipsa gärna om något viktigt fattas.

Richard Hillbert– April 2014